

Rekordní zájem o psy

Psovid-19

Jako asi všechny děti, i ty naše chtěly pejska. „Zatím určitě ne, jednou snad,” říkali jsme jim vyhybavě: „Až budeme mít na venkově chalupu...” Chalupu zatím nemáme, ale loni jsme si pořídili Bubbu, fenku australského ovčáka. Podobně to dopadlo i u pěti nebo šesti našich sousedů a podobně to vypadá snad v každé české ulici – pandemie covidu zvedla rekordní vlnu zájmu o psy, což kromě spousty radosti přináší i trable. „Nepamatujeme tolik mladých psů,” říkají například výcvikáři, „trpících separační úzkostí.”

text Tomáš Poláček / foto Tomáš Binter

Potkávali jsme se vždycky, protože máme podobně staré děti, ale teď se potkáváme skoro denně – při venčení na louce za barákem.

„Holky,“ ptám se sousedek, když se psi začnou honit, „a pořídily byste si ty svoje, kdyby nezačal covid?“

Prý možná jo, shodují se Lenka s Hankou: „Ale pandemie to určitě urychlila.“

Lenka má půlročního bostonského teriéra jménem Abby: „Rodinu a psa jsem chtěla odjakživa,“ říká, „ale na zvíře jsem nejdřív s malými dětmi neměla odvahu. Jak syn s dcerou rostli, rostla i touha po psovi, ale manžel byl proti s tím, že radši začneme pořádně cestovat, jenže pak začala pandemie. Cestování po světě bylo obtížné, měli jsme víc času, spoustu ho trávili doma, někdy si připadali osamělí...“

A bylo – manžel ustoupil.

Další sousedka, Hanka, venčí roční jorkšírku Roxy. „Hlavně dcera chtěla psa vždycky a já sice byla proti, ale jak začal covid, tlak se stupňoval – obzvlášť když si štěně pořídili naši kamarádi. Děti moc nechodily do školy, dcera mi

občas připadala posmutnělá, manžel vyměnil kancelář za home office a proti psovi nebyl, tak jsem nakonec řekla, že dceři vyhovím – ať má parťáka, lepší náladu i důvod chodit ven.“

Ačkoli děti pokaždé přísahají, že venčit budou ony, nakonec se z toho stane spíše rodičovský úděl, ale to Hance nevadí – díky Roxy chodívají s manželem skoro každý podvečer na společnou procházku. „Dnes jsem za to rozhodnutí ráda,“ shrnuje, „pes v naší rodině působí terapeuticky.“

Když sousedky mluví, chápavě přikyvuju, a to i během té poslední Hančiny věty – naše australačka má sice pár horších vlastností, žere například všechno včetně odpadků, ale rád jí odpustím už jenom za to, jak vítá, když se vracím domů. Nejdřív na mě vyskočí, jako by se chtěla objímat, pak padne na záda, podrbej břicho!, ocas si může vykroutit a zubí se jak zkořeněná – bývají to dvě minuty lásky.

Na tohle bych si, nebýt pandemie, musel ještě pár let počkat, ale po dvou delších lockdownech nám se ženou došlo, že už nikdy nebudeme trávit

v kancelářích tolik času jako dřív, a že se snad tím pádem dokážeme dalšímu členovi domácnosti věnovat.

PŘESTAŇ ŠTĚKAT!

Naší Bubbě je osm měsíců, a když se honí s Abby a Roxy, bohužel mě ignoruje.

K noze!

Nic.

Musím vytáhnout z kapsy kousek sušené hovězí plíce, až pak mám šanci.

Jak říkám, Bubba je australačka čili ovčák středního vzrůstu – pořád ještě vhodný do bytu, ale vizáží pořádný pes. Hodně se podobá border kolii, což je plemeno, které bylo posledních deset let nesmírně populární, ale v tomto ohledu ho už Australáci předhánějí.

Oplývají prý výjimečnou inteligencí, ale nevím. Někdy Bubba nepřiběhne k noze ani pro tu luxusní plíci, a sem tam si dá uštěkanou pětiminutovku, po které člověka rozbolí hlava.

Přemýšlíme tedy o nějakém základním výcviku a zkušenější kamarád mi vychvaluje výcvikáře Pavla Thiela.

„Ale ten je až,“ namítám, „z Liberce!“
„Za ním tam pejskaři jezděj třeba i ze Vsetína.“

Objednám nás tedy na jaro k Pavlu Thielovi, a když už spolu mluvíme, zeptám se, jak vnímal poslední dva roky.

Nadechne se a spustí: „Těch nových lidí,“ říká, „co si zhruba od půlky roku 2020 začali pořizovat psy, bylo hafo. A mezi nimi spousta takových, kteří si je původně ani moc pořizovat nechtěli; podivná doba je k tomu dotlačila.“

V posledním roce už Pavel Thiel nedokáže uspokojit všechny zájemce: „Vytížený jsem byl vždycky, ale najednou mi zvonil telefon pětkrát častěji než dřív.“

První rok pandemie za ním chodili hlavně zodpovědní pejskaři, kteří chtěli co nejlépe vychovat štěně, ale postupně přibývalo těch, kteří už výchovu nezvládali: „Největší problémy vždycky propukly v době, kdy se covidová opatření rozvolnila a lidi se začali vracet do zaměstnání...“

Spousta nováčků měla dobré úmysly, ze kterých ovšem pramenily chyby.

EGOCENTRIČTÍ CHLAPI PŘIJDOU NA CVIČIŠTĚ AŽ V MOMENTĚ, KDY UŽ MAJÍ PROBLÉM.

„Dokud byli pořád se psem,“ vysvětluje Thiel, „netrénovali ho k samotě, jenomže pak najednou museli opouštět dům, a proto se u čím dál více psů začala objevovat separační úzkost – v průměru kvůli tomu teď mívám jeden telefonát denně.“

Separací úzkost, to je stres a panika. Takový pes pak může zdemolovat byt, nebo dokonce proskočit oknem a pro výcvikáře bývá náročné vrátit mu klid.

Což je věc první, ale u mnoha covidových štěňat naráží Pavel Thiel ještě na další vážný problém – a tím je špatná socializace: „Potřebují kontakt s jinými

psy, s cizími lidmi, prostě s reálným světem,“ říká, „což jim majitelé v dobách lockdownů často nedopřáli.“

Pejskaři to opět většinou mysleli dobře. Říkali si, že se nebudou s nikým shlukovat, ale vezmou štěně na procházku do lesa. „Což je pěkné,“ uznává Thiel, „ale v lese si pes nepohraje s jinými, nezvykne si na jezdící auta, na tramvaje, na běžné městské ruchy.“

Skleníková výchova může vést k takzvané strachové agresivitě: „Což znamená, že ke mně na cvičišť chodí poslední dobou spousta mladých bázlivých psů, kteří si nedovedou hrát s jinými, a tak na ně ze strachu útočí.“

I tohle nakonec dokáže dobrý výcvikář vyřešit (Pavel Thiel má například neuvěřitelně vyrovnaného anglického pointera, který si i od vzteklounů nechá všechno líbit a některé nakonec přesvědčí ke hře), ale je třeba najít správnou metodu, což někdy trvá.

„Hlavně egocentriční chlapi přijdou na cvičišť teprve v momentě, kdy už mají problém,“ uzavírá Pavel Thiel: „A já sice nakonec skoro všechno

naučím i dvanáctiletého psa, ale se štěnětem by to bylo mnohem snazší.“

ZAČÍNÁME BĚHAT

Naše Bubba strachovou agresivitou netrpí. Když jí byly dva a půl měsíce, vtrhla na hřišti mezi smečku tříkrát větších psů, a čím byla ta smečka početnější, tím větší měla radost, což jí už vydrželo.

Je živá a před pár dny nastal moment, na který jsem se dlouho těšil – šli jsme koupit speciální postroj na běhání. Od loňského léta kvůli venčení vlastní výběhy poněkud zanedbávám, ale brzy snad svůj koníček spojím s Bubbou, protože začít se má kolem prvních narozenin štěněte...

Na pražských Vinohradech má obchod pro psy s malou kavárnou Šimon Cipro, což je velký propagátor sportovní disciplíny, na kterou se s Bubbou chystáme a které se ve světě říká canicross.

Šimon Cipro si nemá nač stěžovat, protože obchodům s psími potřebami se během pandemie dařilo, a Češi se svými psy chtějí sportovat čím dál víc – v tomto ohledu patříme mezi světové velmoci. Jen pro zajímavost: když Šimon Cipro, který s manželkou Karolínou provozuje server Běhej se psem, vydal stejnojmennou knížku, očekával, že se prodá maximálně dva tisíce výtisků, jenomže napsal best-seller a prodal jich už pět tisíc.

Když si v obchodě povídáme o pandemickém období, i on se v jednu chvíli připojí k postřehům výcvikáře Pavla Thiela: „Mezi pejskaři se objevila

Páni a psi. Pavel Thiel se deset let věnuje výcviku psů v Liberci. Šimon Cipro je propagátorem canicrossu, s manželkou provozují server Behejsepssem.cz.

spousta nováčků, kteří dělají výchovné chyby, čehož si čím dál častěji všímáme i na běžeckých trénincích. Nadšeně přijdou s tím, že chtějí závodit, ale nám je jasné, že mnohem víc potřebují základní pomoc s tím psem; aby fungovali dohromady, aby po nich například věčně neskákal.“

On to sice Šimon Cipro neví, ale teď se trefil – Bubba po mně taky věčně skáče...

„Nováčkové třeba donekonečna házou psovi hračku, chtějí ho bavit, ale neuvědomují si, že on tolik pozornosti nepotřebuje a spíš by ocenil nějaký svůj klidný prostor.“

Ano, asi mluví o nás. Hlavně osmiletý syn vyměnil Bubbu za playstation a neustále jí vymýšlí zábavu.

„Jenomže takové šelmě stačí,“ pokračuje Cipro, „když se s ní pracuje dvě až tři hodiny denně, a zbytek času může odpočívat, nedělat nic, spát. Když si psi neodpočinou, jsou potom věčně nervózní a čekají, co se zas bude dít.“

Děkuju za každou radu a Šimon Cipro vypráví, jak mají doma v Jizerských horách tři ohaře, specialisty na běh. „A vůbec bych se nedivil,“ říká, „kdyby měl někdo pocit, že je trápíme, protože já když jedu pryč, zavřu je klidně na osm hodin do klece. Ale oni jsou tam v pohodě, spí, a když se vrátím, vyrazíme ven.“

Lidé se do psů často zbytečně vžívají: A jak by se líbilo osm hodin zavřenému v kleci tobě?

„Jenomže psi jsou jiní,“ směje se Šimon Cipro a já si v duchu vyčítám, že ačkoli klec doma máme, Bubbu jsme do ní skoro nezavírali. „Žijí přítomným okamžikem – když tady pánečka nemám, tak spím, a když teď přišel, tak spolu budeme něco dělat. Určit tyhle hranice je důležité, protože jinak pes neví, co si může dovolit a co ne.“

Měli bychom být na Bubbu trochu přísnější, chápu.

„Neříkám mlátit,“ přikyvuje Šimon Cipro, „ale současná móda pozitivní motivace, kdy se pes odměňuje za všechno a netrestá skoro za nic, většinou lidí nakonec nevyjde. Dlouho jsou pozitivní, pak jim jednou rupnou nervy, psa seřvou a ten vůbec neví, co se děje. Je prostě třeba trvat na tom, že se něco dělat nesmí, lézt třeba na gauč. Vysvětlovat mu to, dokud nepochopí, a necouvnot.“

JÍDLO MÁŠ V HLAVOLAMU

Během povídání vybírám pro Bubbu postroj a pro sebe opasek sedátkového typu. Mezi námi bude při běhu dvoumetrové pružné vodítko a Bubba mě (snad) potáhne kupředu. „Určitě,“ předpovídá Šimon Cipro: „Australák už běžci hodně pomůže a zároveň není tak velký, aby ho uvláčel.“

Dobře – tím pádem se snad na podzim potkáme při prvních závodech. Pokud se tedy vejdem na startovní listinu, protože závodníků na každém dalším přibývá. „Zatímco pět let zpátky jsme byli spokojeni, když na akci přijelo sto nadšenců, teď se jich na závod přihlásí klidně čtyři stovky, ale to je jenom špička ledovce. Většina lidí závodit nepotřebuje, chce si jen zaspotovat se psím parťákem, spojit příjemné s užitečným. Naštěstí to není složité – po pár společných trénincích s jinými psy se ten váš základ určitě naučí.“

Když Šimon Cipro vidí, jak jsem natěšený, trochu mě uklidňuje: „Ale pokud vám jde o její smysluplné vyžití,“ ukazuje na Bubbu, „tak není nutné, abyste ji strhal na maratonu nebo třeba

Paní a psi. Monika Martinková vede už čtvrt století útulek Lesan v Kralupech nad Vltavou. Jana Prokešová zase chovnou stanici Cofi Capito v Horní Libchavě.

při biatlonu (*psí biatlon skutečně existuje – strílí se tichou laserovou puškou – pozn. red.*), psovi někdy stačí zaměstnat hlavu, u toho se krásně unaví.“

Čímž se dostáváme k dalšímu trendu poslední doby a tím jsou interaktivní hračky. Donedávna jsem o nich vůbec nevěděl a musím uznat, že mě

nadchly – Bubbu zjevně taky. Jde například o misky, které jsou řešené jako hlavolamy s mnoha skryšemi, ve kterých pes svoje jídlo musí objevit. Nebo duté gumové kosti s různými otvory a šterbinami, do kterých když zastrčím pár pamlsků, Bubbě zabere klidně čtvrt hodiny, než se k nim dostane; je tou prací pohlcená.

Před rozloučením se Šimon Cipro zmíní ještě o tom, že kvůli zvýšené poptávce za poslední dva roky výrazně vystřelily ceny psů, ale že taky přibývá majitelů, kteří by se jich po pár měsících nejraději zbavili.

„Pár lidí už mi psalo,“ říká, „že si před rokem v době home office pořídili ohaře, ale pak se vrátili do práce, a on je příliš energický – nemůžete ho někam udat?“

FRONTA PŘED ÚTULKEM

Což mě inspiruje k tomu, abych se zeptal na aktuální situaci v útulcích, a vyberu si Lesan v Kralupech nad Vltavou.

V půlce února tam měli příklad toho, o čem Šimon Cipro mluvil – krásnou, zdravou jednorocní border kolii jménem Denis.

Útulek už čtvrt století provozuje paní Monika Martinková, která vypráví: „Denis se zaběhl a skončil u nás. Majitele jsme brzy dohledali, ale nakonec nás poprosil, ať psa udáme jinde, protože on už má plno práce, navíc se z dětí vytratilo původní nadšení, pes nebyl dostatečně zaměstnaný a to je pro borderky signál, aby začaly vyvádět kraviny.“

Podobné případy se občas stávají a Monika Martinková připomíná, že svou roli může hrát ještě něco: „Někteří lidé mají poslední dobou co dělat, aby uživilí sebe samotné, a pes je najednou přítěží z existenčních důvodů.“

Konkrétně Denise není třeba příliš litovat, protože zájemců se hned ozvala spousta: „My jenom v takových případech musíme dobře vybírat, aby skončil u akční rodiny a situace se neopakovala, protože takový pes je na první pohled neodolatelný a spousta lidí si neuvědomuje, že od nich bude vyžadovat pravidelně nějakou aktivitu – ať už to bude běhání, nebo třeba tancování...“

Pro mě je ale zásadní informace jiná – v průběhu pandemie se útulky spíše vyprazdňovaly.

„Náš rozhodně,“ říká Monika Martinková. Prý to není pouze kvůli covidu, ale ten hrál samozřejmě velkou roli: „Když lidi pochopili, co jsou to

LIDÉ SI Z NOUZE BRALI Z ÚTULKŮ I PSY POVAHOVĚ KOMPLIKOVANĚJŠÍ, DŘÍVE NEUDATELNÉ.

lockdowny, najednou jsme si mohli nebývale vybírat, protože o psa nestál jeden nebo dva zájemci jako dřív, ale v průměru jich bylo pět. A někteří si brali i povahově komplikovanější psy, kteří u nás byli delší dobu...“

Dobrou zprávou je, že z těch adoptovaných psů se do útulku později vrátil jediný – kousal.

„Ono pomáhá, že máme nastavený docela přísný systém,“ vysvětluje

Monika Martinková. „Se všemi potenciálními majiteli děláme vstupní pohovor, s pejskem je nejdřív jen seznámím. Vysvětlím, jak s ním mají nakládat, pošleme je na procházku a až pak se bavíme o tom, jestli je v jejich případě adopce vhodná.“

Nicméně důvodů, proč jsou útulky prázdnější než dřív, je skutečně více. Právě před dvěma lety začalo hromadné čipování českých psů, takže jsou snadněji dohledatelní majitelé: „Ubylo těch, kterým se vlastně uleví, když jim pes uteče, a ani po něm nepátrají.“

Ubývá taky nelegálních množiren a přibývá naopak kastrováných fen – tím pádem je méně nechtěných vrhů. „Už jen málokdy se k nám dostanou čerstvě narozená štěňata,“ dodává Monika Martinková, „ale teď jste se náhodou zrovna trefil – po dlouhé době jsme dostali rovnou šest jednodenních štěňátek, která ležela v příkopu.“

BOOM SKONČIL

Psí kolečko uzavírám u vynikající chovatelky Jany Prokešové z Horní Libchavy – že je vynikající, vím zcela jistě, protože jsme si ji loni pečlivě vybrali, navštěvovali a před odvozem tehdy dvouměsíční Bubby nadšeně pozorovali, s jakou láskou se stará nejen o australáky a miniaturní americké ovčáky, ale třeba taky o koně.

„Ta nebyvalá vlna zájmu byla vidět hlavně loni touto dobou,“ vrací se do časů covidu: „Roku 2020 si ještě Češi nebyli úplně jistí, ale loni už přesně věděli, co to je home office a nemožnost cestovat, takže se rozhodli pro psa.“

Ano, to sedí. Na náš příběh určitě.

„Bohužel šlo někdy o lidi,“ dodá hned Jana Prokešová, „kteří by žádného mít neměli.“

Tak tohle na nás snad nesedí...

Charakteristický rys naší chovatelky spočívá v tom, že velmi pečlivě vybírá, komu štěňata prodá.

„Jenže v horších fázích covidu jsem se s budoucími majiteli nemohla potkávat tak často jako dřív. Někdy za mnou kvůli karanténám nebo uzavřeným okresům přijeli poprvé až k odběru pejska, pořádně jsme se nepoznali.“

Loni touto dobou jí kvůli štěňatům volalo i osm zájemců denně a někdy se prý chovali jak blázni: „Chceme štěně hned. Nejde to? Tak my si koupíme nějaké bez papírů!“

Janě Prokešové bylo jasné, že se kdekdo rozhoduje bez rozmyslu, jen aby se doma nenudil, a takové typy se snažila odmítat: „Ale uznávám, že jsem to ne vždy dobře odhadla a dala psa i lidem, kteří nezvládli výchovu, protože nebyli na australáky připravení – potřebovali by klidnější plemeno. Takže jsme jednomu sedmiměsíčnímu štěněti museli hledat novou rodinu...“

Co se týče cen, sama téměř nezdražila. Štěně australského ovčáka prodává

za cenu okolo třiceti tisíc korun s tím, že se o něj v těch prvních dvou měsících na vlastní náklady kompletně postará a vybaví ho vším potřebným do života.

Možná je ale výjimečná, protože jsem od ní už několikrát slyšel větu: „Mně by bylo stydno chtít částku, kterou bych sama nebyla ochotná zaplatit. Pořád myslím na to, že prodávám živé štěně, u kterého nemůžu stoprocentně zaručit, co z něj vyrostе a jestli všechno dopadne podle předpokladů.“

Podle jejího názoru výrazně stouply hlavně ceny psů bezpapírových (před pandemií stáli „australáci“ do patnácti tisíc, pak klidně občas i třicet), díky velkému zájmu zdražily i (pod)průměrné chovné stanice.

Jana Prokešová si ovšem myslí, že psí boom už skončil. „Loni opravdu spousta lidí nakryla jen s vidinou snadného výdělku, jinak by ani nechovali. Trh se nasytil – a pandemie je snad za námi.“ ●